

IIN KUNNAN KONSERNIOHJE

1 § Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Tällä ohjeella konsernijohto antaa konsernitason toimintaohjeet ja periaatteet sekä määrittelee kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan aseman konsernin johtajana.

2 § Soveltamisala

Konserniohje koskee Iin kuntakonsernin tytäryhteisöjä ja soveltuvin osin osakkuusyhteisöjä¹. Myös kunnan omat toimitukset ovat velvollisia noudattamaan konserniohjetta.

Tytäryhteisöt ja kunnan omistusosuus niissä (31.12.2015):

1. Iin Energia Oy	100,00 %
2. Iilaakso Oy	100,00 %
4. Iin Vuokratalot Oy	100,00 %
5. Kiinteistö Oy Rinmanni	95,83 %
6. Kuivaniemen Vuokratalot Oy	100,00 %
7. Kiinteistö Oy Sotaveteraani	57,14 %
9. Kuivaniemen Vesi Oy	100,00 %

Edellä mainittujen lisäksi Iin kunnalla on 50,00 % omistajaosuus Kuiva-Turve Oy:ssä, 46,15 % omistusosuus Iin Micropoliksessa (Iin Energia Oy omistaa 23,08 % yhtiöstä) sekä 22,2 % omistusosuus Rantakairan Sähkössä, mitkä omistukset eivät juridisesti riitä tytäryhteisön asemaan, mutta ovat strategisesti merkittäviä.

3 § Konsernijohto, omistajaohjaus ja tehtävät

Konsernijohdossa kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset².

Tässä konserniohjeessa todetaan, miten kunnan omistajaohjaukseen ja johtamiseen liittyvät tehtävät ja toimivalta on Iin kunnassa järjestetty.

Valtuusto linjaa kunnan omistajapolitiikan sekä päättää omistajaohjauksen³ periaatteista ja konserniohjeesta. Omistajapolitiisissa linjauksissa valtuusto hyväksyy konsernijohtamista koskevat yleiset tavoitteet ja toimintapolitiikan.

¹ Osakkuusyhteisö on konserniin kuulumaton yhteisö, jossa kunnalla on kuitenkin huomattava vaikutusvalta. Osakkuusyhteisöstä on kyse silloin, kun kunta omistaa joko suoraan tai tytäryhteisönsä kautta vähintään viidesosan mutta enintään puolet sekä osakkuusyhteisön pääomasta ja äänimääräistä.

² Kuntalaki 410/2015 §48.

³ Omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että kunnan omistajan yhteisön toiminnassa ja hallinnossa otetaan huomioon kunnan toiminnalle asetetut tavoitteet.

Konserniin kuuluvat yhteisöt toimivat valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttajina. Yhteisöjen tulee laatia toiminnastaan talousarvio, joka saatetaan valtuuston käsiteltäväksi kunnan talousarvion ja taloussuunnitelman yhteydessä.

Kunnanhallitus:

- vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta ja toimintojen yhteen sovittamisesta⁴,
- vastaa siitä, että yhteisöjen valvonta on järjestetty,
- antaa ohjeita kuntaa eri yhteisöjen hallintoelimissä edustaville henkilöille kannanottamisesta käsiteltäviin asioihin,
- antaa toimintakertomuksen yhteydessä valtuustolle tiedot yhteisöjen toiminnasta.

Kunnanjohtaja:

- ohjaa kuntakonsernin operatiivista johtamista, ja tämän tehtävän suorittamiseksi hänellä on läsnäolo- ja puheoikeus yhteisöjen hallintoelimissä,
- seuraa omistajapolitiikan toteutumista sekä raportoi kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle

4 § Konsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Talouden ja investointien suunnittelun lähtökohtana ovat kuntastrategia, omistajapolitiikan linjaukset, yhteisön palvelutuotanto- ja kehittämistavoitteet, investointien lisäarvo sekä arviot toimintaympäristön muutoksista.

Merkittävässä investointi- ja muissa taloudellista riskiä sisältävissä päätöksissä tulee tehdä vaikutus- ja riskiarviointi kuntakonsernin näkökulmasta ja suhteuttaa päätökseen sisältyvät riskit hyväksyttävään riskitasoon.

Konsernitilinpäätöksen laadinta

Kunnan konsernitilinpäätöksen tavoitteena on:

- selvittää ne varat, velat ja vastuut, joihin kunnalla on omistajuuteen tai sopimukseen perustuvaa määräysvaltaa, velvoitteita tai vastuuta,
- antaa oikeat ja riittävät tiedot kuntakonsernin taloudellisesta asemasta, tulorahoituksen riittävyydestä ja toiminnan taloudellisesta tuloksesta.

Kunnan konsernitilinpäätöksen laadintaa varten konserniin kuuluvilla yhtiöillä tulee olla:

- kunnan tytäryhteisöllä tulee olla sama tilikausi kuin kunnalla, yhdenmukaiset taseerien sisällöt sekä arvostus- ja jaksotuseriaatteet,
- konsernin sisäiset liiketapahtumat on kyettävä erottamaan muista liiketapahtumista eliminointia varten,
- konsernitilinpäätöstä laadittaessa on noudatettava jatkuvasti samoja periaatteita.

⁴ Kuntalaki §39.

Konsernitilinpäätöksen laadintaa varten kunkin yhtiön tulee antaa vuosittain **helmikuun loppuun** mennessä tilinpäätöksen edellyttämät tiedot, joita ovat ainakin

- tase ja liitetiedot, tulos- sekä rahoituslaskelma,
- saamiset ja velat kunnalle,
- saamiset ja velat toisille tytäryhteisöille,
- tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien väliset saamiset ja velat
- tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien käyttö- ja vaihto-omaisuuden merkittävät sisäiset katteet, niiden syntymisvuosi ja katteen perusteet
- konserniyhteisön hallitusten jäseniä, kuntayhtymien johtajia ja toimitusjohtajaa koskevat eläkesitoumukset,
- konserniyhteisöjen hallitusten jäsenille, kuntayhtymien johtajille ja toimitusjohtajille myönnetyt lainat yhteismäärinä ja olennaiset tiedot lainojen ehdoista ja takaisinmaksusta,
- toimintakertomus edelliseltä vuodelta

Kunnan laskentatoimella on toimivalta järjestää tarvittavat neuvottelut ja antaa tarkempia ohjeita konsernitilinpäätöksen laadintaan liittyvissä asioissa.

Tilintarkastus

Tytäryhteisöille suositellaan, että ne valitsevat yhteisönsä tilintarkastajaksi kunnan tilintarkastajaksi valitun JHTT-yhteisön.

Kunnan tarkastustoimella on oikeus saada kuntakonserniin kuuluvilta yhteisöiltä tarkastustehtävän hoitamiseksi tarpeellisia pitämänsä tiedot.

Henkilöstöpolitiikka

Tytäryhteisöt noudattavat toiminnassaan kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita.

5 § Konsernivalvonta ja raportointi sekä riskienhallinta

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia. Toiminnan tuloksellisuutta arvioidaan suhteessa kunnan omistajapoliittisissa linjauksissa määrittämiin tavoitteisiin.

Kuntakonsernin yksiköt ovat velvollisia raportoimaan toiminnastaan ja taloudestaan konsernijohdolle pyydettyä ja tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä. Raportoinnissa tulee esittää kunnan yksikölle asettamien tavoitteiden toteutumista ja riskienhallinnan toimivuutta.

Konsernitilinpäätökseen ja osavuosikatsaukseen sisältyvä tarkempi ohjeistus lähetetään konserniyhteisöille vuosittain konsernitilinpäätöksen laadinnasta voimassa olevien säännösten mukaisesti. Tällä varmistetaan konsernitilinpäätöksen ja osavuosikatsausten yhdenmukainen laadinta.

Kunnanjohtajalla ja kunnanhallituksen puheenjohtajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa. Tytäryhtiöiden kokousten esityslistat liitteineen ja pöytäkirjat on toimitettava kunnanjohtajalle ja kunnanhallituksen puheenjohtajalle. Esityslista on toimitettava viikkoa ennen kokousta.

Tytäryhteisöjen toimitusjohtajat / hallituksen puheenjohtajat kutsutaan kunnanhallituksen kokouksiin tarvittaessa tai vähintään kerran vuodessa raportoimaan yhteisön toiminnasta ja taloudellisesta tilanteesta.

Yhtiöiden riskienhallinnan tulee noudattaa yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa kunnan riskienhallinnan kanssa. Kunta antaa tästä vuosittain tarkemman ohjeistuksen. Riskien arviointi ja hallinta on osa talousarvion valmistelua.

6 § Tiedottaminen konserniyhteisöjen toiminnasta ja luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeus

Iin kuntakonsernissa sovelletaan valtuuston hyväksymää Iin kuntakonsernin viestintäohjetta⁵. Kuntakonserniin kuuluvan tytäryhteisön koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolella hallitus ja toimitusjohtaja ja kunnan puolella konsernijohto.

Kunnan asukkailla ja kunnan toiminnassa mukana olevilla luottamushenkilöillä on oikeus saada tietoa konserniyhteisöjen toiminnasta, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu⁶. Luottamushenkilöillä on oikeus saada kunnan konsernijohtolta sen hallussa olevia kunnan tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja. Luottamushenkilö ei saa käyttää tiedonsaantioikeuttaan väärin ja on velvollinen pitämään saamansa tiedot salassa.

7 § Velvollisuus hankkia kunnan kanta ennen päätöksentekoa

Tytäryhteisön hallituksen / hallituksen puheenjohtajan on hankittava kunnanhallituksen tai konsernijohtoon hyväksyntä ennen seuraaviin toimenpiteisiin ryhtymistä:

- tytäryhteisön perustaminen,
- yhteisön toiminta-ajatuksen muuttaminen
- pääomarakenteen muuttaminen,
- toimintaan nähden merkittävien investointien tekeminen,
- kiinteistö- ja yrityskaupat,
- osakkeiden merkintä,
- toimintaan nähden merkittävän omaisuuden tai oikeuksien hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen,
- merkittävä lainanotto tai lainananto sekä vakuuksien, takausten tai muiden yhtiötä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen,
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset,
- merkittävät henkilöstöpoliittiset ratkaisut, kuten tulospalkkiojärjestelmän käyttöönotto ja sen muutokset sekä toimitusjohtajan valinta,
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen

⁵ Kunnanvaltuusto 28.9.2015 §53.

⁶ Kuntalaki §83.

8 § **Konsernin sisäiset palvelut**

Konsernin sisäisiä palveluita ei Iin kunnassa ole käytössä.

9 § **Edustajien valinta yhteisöjen hallintoelimiin**

Valittaessa kunnan edustajia yhteisöjen hallintoelimiin tulee ottaa huomioon, että edustajilla on:

- riittävä yhteisön toimialueen talouden ja liiketoiminnan tuntemus
- kykyä hankkia jatkuvasti tietoa alan kehityksestä
- kykyä toimia yhtiön edun mukaisesti kunnan kokonaiset huomioiden
- riippumaton asema suhteessa tytäryhteisön toimintaan

Kunnan edustajien tulee pyrkiä toimimaan yhteisöjen hallintoelimissä siten, että kunnan kokonaiset ja valtuuston asettamat tavoitteet saavutetaan.

10 § **Hyvä hallinto- ja johtamistapa**

Hyvällä hallinto- ja johtamistavalla tarkoitetaan järjestelmää, jolla organisaation toimintaa johdetaan ja kontrolloidaan.

Hyvän hallinnon perusteet on otettava huomioon kaikessa julkisen hallinnon toiminnassa, ei vain hallintoasian käsittelyssä ja päätöksenteossa. Viranomaisten toimintaa määrittää hallintolaki (434/2013).

Kuntaliiton hallitus on hyväksynyt 29.10.2009 hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevat suositukset kuntakonsernissa (corporate governance)⁷. Iin kuntakonsernissa noudatetaan kuntaliiton suosituksia.

Hyvän hallinto- ja johtamistavan ohje hyväksytään Iin kunnan hallintosäännön käsittelyn ja päätöksenteon yhteydessä.

⁷ www.kunnat.net